

**Pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la Comisia
Principală de Etică, structura și modul de funcționare a acesteia**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege cu privire la Comisia Principală de Etică, structura și modul de funcționare a acesteia.

Prim-ministru

VLADIMIR FILAT

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Alexandru Tănase

Ministrul finanțelor

Veaceslav Negruța

Vizează:

Secretarul general al Guvernului

Victor BODIU

Aprobată în ședința Guvernului
din

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****cu privire la Comisia Principală de Etică, structura
și modul de funcționare a acesteia**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.1. – Se aprobă:

- a) Regulamentul Comisiei Principale de Etică, conform anexei nr.1;
- b) Structura Comisiei Principale de Etică, conform anexei nr.2.

Art.2. – Se aprobă efectivul-limită al Comisiei Principale de Etică în număr de 26 de unități.

Art.3. – Activitatea Comisiei Principale de Etică este finanțată din contul mijloacelor bugetului de stat.

Art. 4. – Prezenta lege intră în vigoare la data de 1 mai 2011, cu excepția punctelor 5 și 6 din Regulamentul Comisiei Principale de Etică, care intră în vigoare la data publicării.

Art. 5. – Guvernul, de la 1 mai 2011:

- a) va deschide finanțarea Comisiei Principale de Etică;
- b) va asigura Comisia Principală de Etică cu sediu.

Președintele Parlamentului

REGULAMENTUL COMISIEI PRINCIPALE DE ETICĂ

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

1. Comisia Principală de Etică (denumită în continuare *Comisia*) este autoritate publică autonomă și independentă față de alte autorități publice, persoane fizice și juridice, care își exercită atribuțiile ce îi sînt date în competență prin Legea nr.16-XVI din 15 februarie 2008 cu privire la conflictul de interese și Legea nr. 1264-XV din 19 iulie 2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere.

2. Comisia are drept obiectiv implementarea politicii cu privire la conflictul de interese și de declarare a veniturilor și proprietății demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere și acționează conform principiilor legalității, imparțialității, independenței, celerității, dreptului la apărare și buneii administrări.

3. Sediul Comisiei se află în municipiul Chișinău.

Capitolul II FUNCTIILE COMISIEI

4. Comisia exercită următoarele funcții, cu respectarea principiilor prevăzute în pct. 2 din prezentul Regulament:

a) efectuează controlul declarațiilor cu privire la venituri și proprietate și de interese personale;

b) constată dacă între veniturile realizate pe parcursul exercitării funcției și proprietatea dobîndită în aceeași perioadă există o diferență vădită care nu poate fi justificată și sesizează organul de urmărire penală sau organele fiscale;

c) solicită efectuarea controlului veridicității informațiilor din declarațiile de interese personale de către organele în a căror competență este pus, potrivit Legii cu privire la conflictul de interese, controlul informațiilor prezentate în declarațiile respective;

d) constată nerespectarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese și privind incompatibilitățile, sesizînd organele competente pentru atragerea persoanelor respective la răspundere disciplinară sau, după caz, pentru încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestora.

e) sesizează instanța de judecată în cazul în care constată că una dintre persoanele supuse dispozițiilor legale privind conflictele de interese a emis un act administrativ, a încheiat un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea obligațiilor legale privind conflictul de interese, în vederea constatării nulității actului respectiv;

f) pregătește raportul anual de activitate al Comisiei;

g) publică toate declarațiile cu privire la venituri și proprietate și de interese personale pe pagina sa web și asigură accesibilitatea lor permanentă, cu excepția informațiilor prevăzute în art. 13 alin. (2) și (3) din Legea nr.1264-XV din 19 iulie 2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere (denumită în continuare *Legea 1264-XV din 19 iulie 2002*);

h) elaborează și aprobă Instrucțiunea privind modul de completare a declarațiilor cu privire la venituri și proprietate și a declarațiilor de interese personale;

i) constată și încheie procese-verbale cu privire la contravențiile care vizează încălcarea regulilor privind declararea veniturilor și a proprietății și declararea intereselor personale și cele care se referă la neexecutarea solicitărilor Comisiei.

Capitolul III CONDUCEREA COMISIEI

5. Conducerea Comisiei este exercitată de un președinte, numit în funcție de Parlament cu votul majorității deputaților aleși, la propunerea Președintelui Parlamentului, pentru un mandat de 5 ani. Persoana numită poate ocupa funcția de președinte al Comisiei cel mult pentru două mandate consecutive.

6. În exercitarea atribuțiilor sale, președintele Comisiei este asistat de un vicepreședinte, care este numit în funcție de Parlament, cu votul majorității deputaților aleși, la propunerea președintelui Comisiei, pentru un mandat de 5 ani. În absența președintelui Comisiei, vicepreședintele îndeplinește temporar atribuțiile acestuia.

7. Poate fi numită în funcția de președinte sau vicepreședinte al Comisiei persoana care îndeplinește cumulativ următoarele cerințe:

a) deține cetățenia Republicii Moldova;

b) are capacitatea deplină de exercițiu;

c) are studii superioare juridice sau economice;

d) are o vechime în specialitatea juridică sau economică de cel puțin 10 ani;

e) nu are antecedente penale nestinse pentru infracțiuni săvârșite cu intenție;

f) nu face și nici nu a făcut parte, în ultimii 3 ani, din nici un partid politic sau organizație social-politică, dovadă fiind declarația făcută pe propria răspundere;

g) este aptă din punct de vedere medical să exercite funcția, conform certificatului medical de sănătate eliberat de comisia specializată a Ministerului Sănătății.

8. Președintele Comisiei exercită următoarele atribuții:

a) conduce, organizează, controlează și este responsabil de activitatea Comisiei;

b) aprobă sau, după caz, modifică statele de personal ale Comisiei;

c) numește în funcție, modifică, suspendă și încetează, în condițiile legii, raporturile de serviciu ale funcționarilor publici ai Comisiei, angajează personalul contractual al Comisiei, modifică, suspendă și încetează raporturile de muncă ale acestuia;

d) soluționează, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, chestiunile ce țin de stabilirea sporurilor la salariu și de acordarea primelor;

e) aprobă Regulamentul intern al Comisiei;

f) aprobă modelul legitimației de serviciu;

g) aplică, în condițiile legii, sancțiuni disciplinare personalului Comisiei;

h) asigură organizarea unui proces sistematic și planificat de dezvoltare profesională continuă a personalului Comisiei;

i) prezintă în plenul Parlamentului raportul de activitate al Comisiei pentru anul calendaristic expirat și asigură publicarea acestuia pe pagina de internet a Comisiei;

j) reprezintă autoritatea în raporturile cu orice altă autoritate, instituție publică sau persoană fizică sau juridică;

k) aprobă Instrucțiunea privind modul de completare a declarațiilor de venituri și proprietate și a declarațiilor de interese personale.

9. În exercitarea atribuțiilor ce îi revin, Președintele emite ordine.

10. Vicepreședintele exercită atribuțiile delegate prin ordinul președintelui.

11. Președintele și vicepreședintele sînt obligați:

a) să-și îndeplinească atribuțiile cu obiectivitate;

b) să se abțină de la orice activitate sau manifestare care contravin calității de președinte sau vicepreședinte al Comisiei;

c) să depună, în condițiile legislației în vigoare, declarația cu privire la venituri și proprietate și declarația de interese personale;

d) să nu divulge datele sau informațiile care nu sînt publice sau care constituie secret de stat.

12. Funcțiile de președinte și vicepreședinte al Comisiei sînt funcții de demnitate publică.

13. Mandatul președintelui sau vicepreședintelui încetează în caz de:

- a) demisie;
- b) revocare;
- c) expirare a mandatului;
- d) deces.

14. Demisia, revocarea sau decesul se constată în ședință plenară a Parlamentului prin adoptarea unei hotărîri, în care se ia act de apariția cauzei ce determină încetarea mandatului.

15. Revocarea președintelui și vicepreședintelui se face în cazurile:

- a) încălcării obligațiilor prevăzute în pct.11;
- b) rămînerii definitive a unei sentințe de condamnare;
- c) nerespectării cerințelor stabilite în pct.7;
- d) imposibilității, din motive de sănătate, de a-și exercita atribuțiile mai mult de 4 luni consecutiv;
- e) declarării dispariției fără veste, în conformitate cu legea.

16. Comisia juridică, pentru numiri și imunități prezintă Parlamentului un aviz argumentat privind propunerea înaintată.

17. Hotărîrea privind încetarea mandatului președintelui sau vicepreședintelui Comisiei se adoptă de Parlament cu votul a două treimi din deputații aleși, cu excepția cazului prevăzut în pct.15 lit.b), d) și e) în care hotărîrea se adoptă cu votul majorității deputaților prezenți.

Capitolul IV

STATUTUL PERSONALULUI COMISIEI

18. Personalul Comisiei dispune de legitimații de serviciu și este compus din demnitari, funcționari publici și personal contractual, care desfășoară activități auxiliare.

19. Ocuparea funcției publice în cadrul Comisiei are loc în condițiile Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

20. Suplimentar la reglementările din pct.19, persoana care candidează la o funcție publică în cadrul Comisiei trebuie să nu facă și nici să nu fi făcut parte, în ultimii 3 ani, din nici un partid politic sau organizație social-politică.

21. Dovada îndeplinirii cerinței indicate în pct. 20 se face pe baza declarației pe propria răspundere.

22. Personalul Comisiei este obligat:

- a) să exercite sarcinile și atribuțiile de serviciu în strictă conformitate cu legislația în vigoare;
- b) să execute sarcinile și atribuțiile de serviciu cu profesionalism și promptitudine;
- c) să respecte cu strictețe normele de ordine internă ale Comisiei;
- d) să își dezvolte permanent pregătirea profesională;
- e) să depună, în condițiile legislației în vigoare, declarația cu privire la venituri și proprietate și declarația de interese personale.

23. În exercițiul atribuțiilor de serviciu, personalul Comisiei nu are dreptul:

- a) să practice orice altă activitate remunerată, cu excepția activității științifice, pedagogice și de creație;
- b) să fie membru al vreunui partid politic sau organizație social-politică;
- c) să primească sau să acorde recompense bănești sau alte avantaje necuvenite, ce contravin intereselor legitime ale societății și ale statului;
- d) să divulge datele sau informațiile care nu sînt publice sau care constituie secret de stat;
- e) să își exprime în mod public opinia cu privire la cauzele aflate pe rolul Comisiei.

24. Salarizarea personalului Comisiei se efectuează în conformitate cu Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar.

Capitolul V

CONTROLUL VENITURILOR ȘI PROPRIETĂȚII, AL CONFLICTULUI DE INTERESE ȘI AL INCOMPATIBILITĂȚILOR

25. Comisia efectuează controlul veniturilor și proprietății, al conflictului de interese și al incompatibilităților din oficiu sau la sesizarea persoanelor fizice sau juridice interesate.

26. Controlul din oficiu se face pe baza unui proces-verbal de autosesizare, aprobat de președintele Comisiei, inclusiv drept urmare a publicațiilor din mass-media.

27. Controlul din oficiu este declanșat de Comisie și în cazul în care subiecții care au obligația de a depune declarații nu au făcut-o în termen de 30 zile de la expirarea termenului în care aceasta trebuia să fie depusă.

28. Sesizarea formulată de persoana fizică sau juridică trebuie să fie semnată și datată și să indice dovezile și informațiile pe care se întemeiază, precum și sursele de unde acestea pot fi solicitate.

29. Neîndeplinirea condițiilor menționate în pct. 28 conduc la clasarea sesizării, prin întocmirea actului respectiv de constatare.

30. Sesizările depuse de persoanele fizice sau juridice se examinează de Comisie în termen de 30 zile de la primire.

31. Ca urmare a sesizării persoanei fizice sau juridice sau, după caz, a aprobării de către președinte a procesului-verbal, Comisia examinează datele și informațiile incluse în sesizare sau în procesul-verbal, comparându-le cu datele din declarația cu privire la venituri și proprietate și declarația de interese personale.

32. Comisia comunică imediat persoanei controlate despre începerea procedurii de control.

33. În cazul în care rezultă că persoana controlată în perioada supusă controlului a dobândit și alte bunuri decât cele înscrise în declarația cu privire la venituri și proprietate sau se constată diferențe vădite între veniturile și proprietatea dobândită, Comisia solicită acesteia informații și dovezi suplimentare.

34. Comisia are dreptul să solicite tuturor autorităților și instituțiilor publice implicate, persoanelor fizice sau juridice documentele și informațiile necesare pentru realizarea controlului, precum și efectuarea controlului veridicității datelor expuse în declarații de către autoritățile abilitate.

35. La solicitarea motivată a Comisiei, conducătorii autorităților și instituțiilor publice implicate, persoanele fizice sau juridice sînt obligați să comunice sau să prezinte acesteia, în termen de cel mult 15 zile lucrătoare, datele, informațiile, înscrisurile și documentele justificative, pe suport de hîrtie sau format electronic, care ar putea conduce la soluționarea cauzei.

36. După începerea procedurii de control, persoana controlată are dreptul:
- a) să ia cunoștință de actele și materialele dosarului;
 - b) să fie asistată de un avocat sau de un reprezentant;
 - c) să prezinte orice documente justificative pe care le consideră necesare.

37. Dacă în urma comparării datelor din declarații, respectiv analizării documentelor suplimentare primite, Comisia constată că există o diferență vădită între veniturile realizate pe parcursul exercitării funcției și proprietatea dobândită în aceeași perioadă, aceasta:

a) suspendă controlul și sesizează organele de urmărire penală în situația în care se constată existența unor probe sau indicii temeinice privind săvârșirea unor fapte penale;

b) sesizează organele fiscale în vederea stabilirii obligațiilor fiscale, potrivit legii.

38. Dacă în urma comparării datelor din declarații, respectiv analizării documentelor suplimentare primite, Comisia constată că între veniturile realizate pe parcursul exercitării funcției și proprietatea dobândită în aceeași perioadă nu există o diferență vădită care nu poate fi justificată sau, după caz, dacă diferență vădită există, însă aceasta este justificată, Comisia dispune clasarea cauzei.

39. În cazurile specificate în pct. 37 și pct. 38 se întocmește un act de constatare.

40. Dacă în urma controlului Comisia constată că persoana a emis/adoptat un act administrativ, a încheiat un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea obligațiilor legale privind conflictul de interese sau dacă aceasta s-a aflat ori se află în stare de incompatibilitate, Comisia întocmește un act de constatare.

41. Actul de constatare a conflictului de interese sau a incompatibilității se aduce la cunoștința persoanei controlate în termen de cel mult 5 zile de la întocmire.

42. În termen de 15 zile de la data comunicării actului de constatare a conflictului de interese sau a incompatibilității, persoana controlată îl poate contesta în instanța de contencios administrativ competentă.

43. Constatarea conflictului de interese sau a incompatibilității rămâne definitivă după expirarea termenului specificat în pct.42, în cazul în care nu a fost formulată contestația, sau la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești ca urmare a judecării contestației.

44. După rămânerea definitivă a constatării conflictului de interese, Comisia sesizează instanța de judecată competentă în vederea anulării actului administrativ emis/adoptat și actului juridic încheiat sau a deciziei luate cu încălcarea obligațiilor legale privind conflictul de interese. Sesizarea se depune și în cazul în care persoana care a emis, adoptat sau încheiat acte administrative sau

juridice cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese nu mai deține acea funcție. Comisia sesizează și organele competente pentru atragerea persoanei la răspundere disciplinară sau, după caz, încetarea mandatului, raporturilor de muncă sau serviciu ale acesteia.

45. După rămânerea definitivă a constatării incompatibilității, Comisia sesizează organele competente pentru atragerea persoanei la răspundere disciplinară sau, după caz, încetarea mandatului, raporturilor de muncă sau serviciu ale acesteia.

46. Acțiunile și actele efectuate de Comisie în cadrul controlului nu sînt publice, cu excepția actului de constatare.

Capitolul VI **STATUTUL (REGIMUL) JURIDIC** **AL ACTELOR EMISE DE COMISIE**

47. În exercitarea atribuțiilor sale de control al veniturilor și proprietății, al conflictului de interese și al incompatibilităților, Comisia întocmește acte de constatare, procese-verbale și cereri de chemare în judecată.

48. Actul de constatare emis de Comisie trebuie să cuprindă data, locul întocmirii, numele, prenumele și funcția celui care îl întocmește, numele, prenumele și alte date de identificare ale persoanei la care se referă, obiecțiile și explicațiile acestora, numele, prenumele și funcția persoanelor care asistă la constatare sau reprezintă persoana supusă controlului, obiecțiile și explicațiile acestora, descrierea amănunțită a celor constatate, precum și argumentele care stau la baza constatării. Actul de constatare se semnează, în mod obligatoriu, de președintele Comisiei și se contrasemnează de către persoana care l-a întocmit.

49. Procesul-verbal privind efectuarea controlului din oficiu trebuie să cuprindă data și locul întocmirii, numele, prenumele și funcția celui care îl întocmește, numele prenumele și alte date de identificare ale persoanei la care se referă, temeiurile și motivele pe care se întemeiază începerea procedurii de control, data întocmirii, semnătura persoanei care îl întocmește. Procesul-verbal se aprobă, în mod obligatoriu, de președintele Comisiei.

50. Procesul-verbal cu privire la contravenții se perfectează în conformitate cu prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova.

51. Cererile de chemare în judecată se perfectează în modul stabilit de legislația de procedură civilă.

52. Actele Comisiei sînt acte oficiale și executorii pentru subiecții vizați.

STRUCTURA

Comisiei Principale de Etică

Președinte

Vicepreședinte

Direcția evidență și control

Direcția analiză, monitorizare și evaluare

Serviciul administrativ și contabil

Serviciul resurse umane și secretariat

Notă informativă

la proiectul de Lege cu privire la Comisia Principală de Etică, structurii și a modului de funcționare a Comisiei Principale de Etică

I. Considerațiuni generale

Există o prezumție, mai mult sau mai puțin reală, și anume că „*cine are putere este tentat să abuzeze de ea*” sau că „*puterea tinde să corupă, iar puterea absolută corupe în mod absolut*”. De aceea conceperea la nivel național a unei politici care să regleze conduita adoptată de agentul public ce își desfășoară activitatea în sectorul public trebuie să aibă în vedere respectarea celor trei „i”: imparțialitate, independență și integritate.

Imparțialitatea presupune că agentul public ia decizii și întreprinde acțiuni în mod imparțial, nediscriminatoriu și echitabil, fără a acorda prioritate unor persoane sau grupuri în funcție de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau origine socială.

Independența implică faptul că agenții publici sunt capabili de a-și exercita atribuțiile în absența presiunilor și influențelor de orice fel, fie că acestea ar veni din partea șefilor ierarhici, fie din partea grupurilor de interese, economice etc.

Integritatea este o trăsătură lăuntrică, care presupune că, agentul public acționează într-o manieră conformă unor principii și valori, fără compromisuri, atât în exercitarea atribuțiilor de serviciu, cât și în viața privată. Ea semnifică exercitarea funcției în mod cinstit, corect și conștiincios, cu bună credință.

Corupția erodează toate aceste trei valori, care constituie cerințe ale existenței unui stat de drept, fapt ce a îndemnat comunitatea internațională în general, precum și fiecare subiect al acestei comunități să întreprinde careva acțiuni pentru prevenirea și combaterea corupției.

Astfel, au fost stabilite principalele direcții în procesul de prevenire și combatere a corupției, printre care declararea conflictelor de interese și veniturilor agenților publici constituie obiecte ale unei politici specifice de prevenire a corupției.

De fapt toate statele noi membre ale Uniunii Europene au întocmit strategii generale anticorupție, iar conflictul de interese și declararea veniturilor funcționarilor publici constituie un element al acestora. În țările membre mai vechi ale Uniunii Europene prevenirea conflictului de interese se înscrie în preocuparea de a garanta și de a îmbunătăți standardele etice în viața publică.

În cazul Republicii Moldova, în anul 2002 a fost adoptat cadrul normativ în domeniul declarării veniturilor și proprietății funcționarilor publici, iar la 15 februarie 2008 prin adoptarea de către Parlament a Legii nr. 16-XVI cu privire la conflictul de interese au fost puse bazele creării unui cadru normativ ce vizează prevenirea, tratarea și soluționarea conflictelor de interese.

Cu toate că, legislația în domeniul declarării veniturilor și proprietății funcționarilor publici a fost perfecționată, iar în domeniul declarării intereselor personale a fost adoptată, situația în practică a rămas neschimbată. Dacă ne referim la declararea veniturilor și proprietății funcționarilor publici, relevăm faptul că Raportul GRECO de evaluare a legislației Republica Moldova constată că, „sistemul existent de declarare a patrimoniului funcționarilor publici nu este eficient” și recomandă implementarea unui sistem mai bun de control al acestor declarații.

În ce privește Legea cu privire la conflictul de interese relevăm că, pentru aplicarea efectivă a prevederilor acesteia mai este necesară adoptarea unor acte normative, care ar viza crearea organelor care după caz ar examina, trata și soluționa conflictele de interese apărute. De fapt, articolului 25 din Legea cu privire la conflictul de interese se prevede crearea

Comisiei Principale de Etică în calitate de organ specializat care are drept obiectiv implementarea politicii cu privire la conflictul de interese, precum și de control a respectării prevederilor Legii sus amintite. Totodată, în același art. 25 se precizează că procedura de formare și funcționare a Comisiei Principale de Etică, precum și componența acesteia se va reglementa prin regulamentul aprobat de Parlament.

Astfel, pentru crearea unui control asupra respectării Legii cu privire la conflictul de interese, precum și unui mecanism de examinare a declarațiilor de interese a funcționarilor publici, de tratare și soluționare a conflictelor de interese apărute, Ministerul Justiției a elaborat încă în anul 2007 proiectul de Lege cu privire la Comisia Principală de Etică, structura și modul de funcționare a acesteia, care avea drept scop implementarea Legii cu privire la conflictul de interese.

În prezent, reieșind din faptul că, declararea veniturilor și proprietății și declararea intereselor personale sunt părți componente a politicii de evitare a conflictelor de interese s-a considerat că, atât controlul declarațiilor de avere, cât și cel al declarațiilor de interese personale trebuie să fie realizat de către un singur subiect, în vederea păstrării unității politicii promovate la acest capitol. Astfel, s-a văzut necesară revizuirea parțială a proiectului elaborat anterior, în vederea atribuirii Comisiei Principale de Etică și a atribuției de verificare a declarațiilor de venituri și proprietate a funcționarilor publici (în sens larg).

În contextul celor precizate, pentru perfecționarea mecanismului de control al declarațiilor cu privire la venituri și proprietate a demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere, precum și a mecanismului de control al declarațiilor de interese personale s-a considerat indispensabilă crearea unui grup de lucru, deoarece perfecționarea acestor mecanisme necesită soluționarea mai multor probleme conceptuale și elaborarea în set a unor proiecte de acte normative. Astfel, prin Ordinul Ministrului Justiției nr.151 din 26 aprilie 2010 a fost creat grupul de lucru menționat mai sus, în componența căruia au fost incluși: câte un reprezentant al Ministerului Finanțelor, Inspectoratului Fiscal de Stat, asociației obștești „Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției”, asociației obștești „Transparency International Moldova”, doi reprezentanți ai Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și patru reprezentanți ai Ministerului Justiției.

Grupul de lucru pe lângă proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative a revizuit și proiectul de Lege cu privire la Comisia Principală de Etică, structura și modul de funcționare a acesteia.

În vederea identificării unei soluții optime pentru Republica Moldova la capitolul structurii și modului de funcționare a organului specializat menit să contribuie la implementarea politicii cu privire la conflictul de interese și de declarare a veniturilor și proprietății funcționarilor publici s-a luat la bază experiența altor state în acest domeniu, precum și standardele internaționale în domeniu.

II. Practica altor state și alte standarde internaționale în domeniu

Conform Cartei, ONU are patru obiective majore: să mențină pacea și securitatea internațională; să dezvolte relații de prietenie între națiuni, să coopereze în rezolvarea problemelor internaționale și în promovarea respectului pentru drepturile omului și să fie un centru pentru armonizarea acțiunilor tuturor statelor. Problema corupției și a integrității la nivel ONU a fost abordată în cadrul următoarelor instrumente:

a) **Codul de Conduită a Oficialilor ce Aplică Legea** adoptat prin Rezoluția 36/169 din 17 decembrie 1979, care se aplică persoanelor cu atribuții polițienești (polițiștilor, procurorilor, judecătorilor și funcționarilor din cadrul sistemului penitenciar). Acesta prevede că „agenții trebuie să respecte drepturile omului ... să nu comită nici un act de corupție și să se

opună și să combată asemenea acte, să respecte legea și prezentul cod, să prevină și să combată încălcarea acestora”.

b) Codul Internațional de Conduită a Agenților Publici adoptat prin Rezoluția 51/59 Adunării generale ONU din 12 decembrie 1996. Prin acest Cod, ONU declară corupția drept o problemă ce afectează stabilitatea și securitatea cetățenilor, care dăunează democrației și moralității, și care împiedică dezvoltarea economică, socială și politică. Fenomenul devine unul cu implicații internaționale și are legătură cu infracțiunile de crimă organizată și cele economice. Se recomandă utilizarea Codului ca un instrument în lupta statelor contra corupției.

Ghidul stabilește mai întâi *principii generale*, iar apoi reglementează *conflictul de interese și incompatibilitățile* conform cărora agenții publici:

- nu pot să se folosească de funcția lor pentru a obține avantaje inadecvate în interesul personal sau financiar al lor sau al familiilor lor, nici măcar după părăsirea funcției;
- nu se pot implica în relații comerciale, financiare sau de altă natură incompatibile cu funcția lor;
- ei trebuie să declare astfel de interese sau relații și să ia măsuri de eliminare sau reducere a unor asemenea conflicte de interese;
- nu pot folosi banul public, bunuri publice sau informații obținute în exercitarea funcției, în activități care nu au legătură cu aceasta.

În ultima parte sunt reglementate *obligațiile și interdicțiile* pentru agenții publici și anume, obligația de a-și declara averea și datoriile; interdicția de a solicita sau primi, direct sau indirect, daruri sau alte foloase care le pot influența exercitarea funcției, performanța sau capacitatea de decizie; obligația de a păstra confidențialitatea informațiilor, inclusiv după părăsirea funcției.

c) Convenția Națiunilor Unite împotriva Corupției adoptată la New York de Adunarea Generală prin Rezoluția nr. 58/4 din 31 octombrie 2003 este primul tratat cu vocație universală în domeniul combaterii corupției. Conform prevederilor acesteia Statele trebuie să își propună să se asigure că serviciile lor publice sunt supuse unor garanții cu privire la eficiență, transparență și recrutare pe bază de merit. Trebuie să fie promovate de asemenea, transparența și responsabilitatea în domeniul finanțelor publice și al justiției. Prevenirea corupției publice implică un efort al întregii societăți, motiv pentru care Convenția solicită statelor să implice organizațiile nonguvernamentale și alte componente ale societății civile și să crească sensibilizarea publicului cu privire la corupție și soluțiile pentru aceasta.

Principalele instrumente în lupta anticorupție ale Consiliului Europei sunt:

- La nivelul **Adunării Parlamentare**:

a) Rezoluția 1214 (2000) privind Rolul parlamentelor în lupta contra corupției prevede că, parlamentarii trebuie să fie un exemplu de incoruptibilitate, să asigure transparența instituțiilor, să declare interesele lor financiare și ale familiei lor, să implice societatea în lupta împotriva corupției.

b) Rezoluția 1492 (2006) privind Sărăcia și lupta împotriva corupției în statele membre ale Consiliului Europei recomandă simplificarea procedurilor birocratice, instituirea de reguli pentru declararea averii funcționarilor, publicarea de către autorități a informațiilor despre fonduri, luarea măsurilor disciplinare împotriva corupților din sistemul public și privat etc.

- La nivelul **Consiliului Miniștrilor**:

a) Cele 20 de Principii Directoare pentru Lupta împotriva Corupției (1997) adoptate prin Rezoluția (97) 24 invită statele membre să includă în legislația națională și practica lor aceste principii și dispune ca Grupul Multidisciplinar împotriva Corupției să alcătuiască un instrument de monitorizare a implementării acestor principii și a instrumentelor internaționale adoptate. Acestea se referă la luarea de măsuri eficiente de prevenire a corupției –

sensibilizarea opiniei publice și promovarea comportamentelor etice; luarea măsurilor corespunzătoare pentru sechestrarea și confiscarea bunurilor provenite din corupție.

b) Rezoluția (99) 5 privind GRECO (Grupul de state împotriva corupției) monitorizează implementarea standardelor Consiliului Europei în domeniul anticorupției și asigură punerea în aplicare a dispozițiilor convențiilor asupra corupției. Grupul efectuează evaluări anuale, în urma cărora elaborează rapoarte confidențiale pe baza cărora GRECO poate face recomandări statelor membre în scopul ameliorării legislației și practicii naționale de combatere a corupției.

În raportul de evaluare a Moldovei din cadrul ciclului doi (octombrie 2006), GRECO a apreciat mecanismul de declarare a averii funcționarilor publici ca fiind inefficient. Astfel, se consideră că este necesară consolidarea controlului, procedurii disciplinare, regimului privind conflictele de interese și cel al declarațiilor de patrimoniu. Având în vedere cele expuse în cuprinsul raportului, GRECO formulează o nouă recomandare cu privire la implementarea unui sistem eficient de control al declarațiilor de patrimoniu și interese pentru agenții publici (recomandarea IX). Ulterior, în raportul de conformitate a Republicii Moldova pentru ciclul II de evaluare, adoptat de GRECO la cea de a 40-a reuniune plenară (Strasbourg 1-5 decembrie 2008) se precizează că recomandarea IX a fost parțial pusă în aplicare.

În ce privește practica altor state în materie de declarare a veniturilor și proprietății funcționarilor publici, a declarării intereselor personale, ținem să precizăm că aceasta variază de la o țară la alta. Unele state au instituții separate pentru verificarea declarațiilor de avere și pentru controlul și soluționarea conflictelor de interese, altele au optat pentru acordarea acestor atribuții unui singur organ.

Astfel, cu referire la practica altor state în materie de conflicte de interese amintim următoarele.

Biroul leton pentru protecția împotriva corupției și combaterea acesteia are un grad ridicat de independență și dispune de puteri vaste de investigare și urmărire penală. Cu toate acestea, singurul organism cu adevărat independent este Curtea Constituțională din **Portugalia**.

În **Germania** și **Ungaria**, activitățile de depistare și investigații sunt desfășurate prin control ierarhic, ceea ce înseamnă că fiecare director de agenție, autoritate sau organism local are responsabilitatea de a depista și controla conflictele de interese prin inspecții interne și sancționarea încălcărilor. În **Polonia**, depistarea și investigațiile sunt asigurate prin control ierarhic (supravegherea este exercitată de către primul ministru și miniștrii din guvernul central și de către guvernatori și camerele de recurs autonome din administrația locală). Camera Supremă de Control și Ombudsmanul au de asemenea o contribuție în ceea ce privește depistarea conflictelor de interese, iar Ministerul de Finanțe supraveghează administrația locală.

În **Marea Britanie** nu există un organism special pentru supravegherea și evaluarea aplicării reglementărilor privind conflictul de interese, în departamentele autorității centrale, această sarcină ar reveni Oficiului Național de Audit în rolul său de auditare și de revizuire a economiei, eficienței și eficacității cheltuielilor publice. Comisia de Audit joacă un rol similar în legătură cu cheltuielile administrației locale, însă aspecte privind conduita membrilor autorității locale sunt analizate în prezent de către Comitetul Standardelor pentru Anglia (și organismele comparabile din Scoția și Țara Galilor), care au început să primească plângeri în 2002. Organismul cel mai apropiat de un organism național de tipul celui din Portugalia ar fi Comitetul pentru Standarde în Viața Publică, care, în cel de-al 10-lea raport publicat în 2005, a analizat implementarea celor Șapte Principii ale sale în sectorul public din Marea Britanie.

În **Italia** Autoritatea pentru Concurență și Autoritatea Italiană de reglementare în mijloacele de comunicare (pentru conflicte de interese în domeniul publicității și respectiv al mijloacelor de comunicare în masă) sunt organismele responsabile de depistarea și

investigarea conflictelor de interese în care sunt implicați membri ai guvernului. Conflictelor de interese privind funcționarii publici și sistemul judiciar sunt depistate prin control ierarhic. Președinții camerelor controlează membrii parlamentului, în plus, „Înaltul Comisar poate efectua activități de depistare și investigare pentru prevenirea și combaterea corupției și alte forme de contravenții în administrația publică”.

În **Spania** activează Oficiul pentru conflictele de interese (dispunând de o oarecare independență, însă nu într-o măsură foarte mare) responsabil de examinarea conflictelor de interese ale membrilor guvernului și demnitarilor. Președinții camerelor pentru controlul membrilor parlamentului. Conflictelor de interese ale funcționarilor publici, înalților funcționari aleși pe plan local și ale funcționarilor din sistemul judiciar sunt depistate prin control ierarhic și prin plângerile adresate de către cetățenii afectați de decizii.

În **România** verificarea conflictelor de interese și a declarațiilor de avere este realizată de către Agenția Națională de Integritate – autoritate administrativă autonomă, cu personalitate juridică, ce funcționează la nivel național, ca structură unică, cu un personal de 200 de persoane. Agenția Națională de Integritate este un mecanism eficient de control al averilor dobândite în timpul exercitării unei funcții publice, al conflictelor de interese și al incompatibilităților. Agenția exercită următoarele atribuții, cu respectarea principiilor legalității, imparțialității, independenței, celerității, dreptului la apărare și buneii administrări:

- a) verifică declarațiile de avere și declarațiile de interese;
- b) efectuează controlul depunerii la termen a declarațiilor de avere și a declarațiilor de interese de către persoanele prevăzute de lege;
- c) constată că între averea dobândită pe parcursul exercitării funcției și veniturile realizate în aceeași perioadă există o diferență vădită care nu poate fi justificată și sesizează instanța competentă pentru stabilirea părții de avere dobândită sau a bunului determinat dobândit cu caracter nejustificat, a cărui confiscare o solicită;
- d) constată nerespectarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese și regimul incompatibilităților;
- e) dispune clasarea sesizării, când diferența între averea dobândită și veniturile realizate nu este vădită sau bunurile sunt justificate sau, după caz, când nu se dovedește conflictul de interese ori starea de incompatibilitate;
- f) sesizează organul de urmărire penală dacă există probe sau indicii temeinice privind săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală;
- g) aplică sancțiunile și ia măsurile prevăzute de lege în competența sa sau, după caz, sesizează autoritățile ori instituțiile competente în vederea luării măsurilor și aplicării sancțiunilor prevăzute de lege;
- h) elaborează studii, analize, întocmește statistici anuale privind declarațiile de avere, declarațiile de interese, precum și cu privire la verificarea acestora, efectuată de către cei în drept, și dezvoltă relații de parteneriat cu persoanele care exercită demnitățile și funcțiile prevăzute de prezenta lege, inclusiv prin acordarea de servicii de asistență;
- i) elaborează și difuzează ghiduri practice sau alte materiale în domeniu, întocmind propriile materiale în acest sens, având în vedere practica organelor judiciare.

În îndeplinirea atribuțiilor care îi revin potrivit legii, Agenția acționează potrivit principiului independenței operaționale, fiind condusă de un președinte, ajutat de un vicepreședinte, numiți în funcție de către Senat, pe bază de concurs sau examen, după caz, la propunerea Consiliului Național de Integritate. Potrivit principiului independenței operaționale, președintele, vicepreședintele și inspectorii de integritate nu vor solicita sau primi dispoziții privind derularea verificărilor de la nici o autoritate publică, instituție sau persoană fizică.

În Europa, reglementarea conflictului de interese nu diferă esențial între țări, iar unele state chiar au reglementări similare, însă consecințele nu sunt neapărat identice. Motivele

acestor diferențe își au originea în aplicarea politicilor. Pentru aplicarea eficientă a unei politici privind conflictele de interese, este necesară existența unui sistem de depistare bine organizat. O lege privind dezvăluirea intereselor publice ar putea utilă pentru depistarea cazurilor de încălcare a normelor privind conflictul de interese. O asemenea lege trebuie să le ofere cetățenilor o modalitate prin care să informeze despre nereguli din sectorul public ori de câte ori consideră că acest tip de informație este reală și justificată. Legea ar trebui să prevadă, de asemenea, sancțiuni în cazul în care informația furnizată este în mod intenționat falsă sau nefondată și să ofere protecție pe termen lung pentru persoanele care denunță. *Cu toate acestea, este absolut necesară existența unui organism independent responsabil de aplicarea sistemului de depistare a conflictelor de interese – o organizație care să dispună de personal corespunzător și să fie investită cu puterile necesare pentru investigare și urmărire în justiție atunci când este cazul.*

Practica altor state privind modul de declarare a veniturilor și proprietății funcționarilor publici a fost menționată în Nota informativă la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, din aceste considerente aceasta nu a mai fost menționată și în textul acestei note informative.

III. Scopul proiectului de lege

Avînd în vedere faptul că, atît România, cît și Republica Moldova au la bază același sistem de drept (sistemul romano-germanic), grupul de lucru a considerat că este oportună adaptarea modelului României la realitățile Republicii Moldova, deoarece aceasta va permite asigurarea unor rezultate palpabile în timp restrîns. În acest caz s-a stabilit necesitatea creării unei instituții independente (Comisia Principală de Etică), care va fi responsabilă concomitent de controlul declarațiilor de venituri și proprietate, precum și de cele de interese personale.

Astfel, a fost elaborat *proiectul de Lege cu privire la Comisia Principală de Etică, structura și modul de funcționare a acesteia*,

Proiectul de Lege cu privire la Comisia Principală de Etică, structura și modul de funcționare a acesteia privește:

- crearea și stabilirea statutului Comisiei;
- identificarea atribuțiilor Comisiei;
- determinarea structurii acesteia și modului de organizare;
- determinarea procedurii de examinare și soluționare a conflictelor de interese, de verificare a declarațiilor cu privire la venituri și proprietate și de interese personale.

IV. Caracteristica detaliată a amendamentelor operate de proiectul de lege

1. Cu privire *la statutul Comisiei*, precizăm că, avînd la bază practica altor state (Lituania, Japonia, România) s-a considerat că Comisia Principală de Etică trebuie să fie o autoritate independentă, cu personalitate juridică și activitate permanentă, care nu va putea fi influențată în procesul de realizare a atribuțiilor sale de nici o autoritate publică, persoană fizică sau juridică. Pentru alegerea acestei soluții drept premisă a servit însăși rațiunea principiului „independenței”, care indirect implică și oferirea instituției nou create a tuturor instrumentelor necesare pentru a lua o decizie obiectivă atunci cînd examinează conflictele de interese sau cînd efectuează controlul declarațiilor de interese personale sau de venituri și proprietate, nesolicitînd sau primind dispoziții privind derularea verificărilor de la nici o autoritate publică, instituție sau persoană.

2. Cu referire la *atribuțiile stabilite pentru Comisia Principală de Etică* menționăm că, acestea pe de o parte, derivă din Legea cu privire la conflictul de interese în vigoare, pe de altă parte din modificările operate în Legea cu privire la declararea veniturilor și proprietății

demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și altor persoane cu funcție de conducere, precum și în Legea cu privire la conflictul de interese prin proiectul de modificare și completare a unor acte normative.

Atribuția Comisiei privind *efectuarea controlului declarațiilor cu privire la venituri și proprietate și de interese personale* derivă atât din Legea cu privire la conflictul de interese și modificările operate în Legea privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere. Astfel, conform prevederilor art. 17 din Legea cu privire la conflictul de interese, care prevede că, controlul veridicității informațiilor din declarațiile de interese personale se efectuează de Comisia Principală de Etică, iar la cererea acesteia - de organele în a căror competență este pus, potrivit legii, controlul informațiilor specificate la art.13 alin.(3). Alin. (2) al aceluiași articol mai prevede că, conducătorii organizațiilor publice și Comisia Principală de Etică vor întreprinde neîntârziat măsurile necesare pentru soluționarea conflictelor de interese care le-au devenit cunoscute din declarații și vor informa organele de stat competente despre încălcările de legislație depistate.

Deoarece Comisia de multe ori va fi în imposibilitate de a determina doar cu forțe proprii veridicitatea informațiilor din declarațiile de interese personale, se propune ca aceasta să aibă și dreptul de a începe examinarea anumitor declarații la sesizarea unor persoane fizice sau juridice. Oferirea societății a dreptului de a sesiza Comisia derivă indirect din prevederile art. 6 care prevede asigurarea transparenței și controlului activității autorităților publice.

În ce privește *efectuarea controlului declarațiilor cu privire la venituri și proprietate* relevăm că, această verificare urmează a fi făcută din oficiu de Comisie sau la sesizarea persoanelor fizice sau juridice interesate. Comisia va avea dreptul să se autosesizeze inclusiv și drept urmare a publicațiilor din mass-media care vor viza veniturile și proprietatea funcționarilor publici. În cazul în care Comisia drept urmare a verificării va constata că, există probe sau indicii temeinice privind săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală va avea drept atribuție sesizarea organului de urmărire penală, iar în cazul încălcării legislației fiscale – sesizarea organelor fiscale

Solicitarea efectuării controlului veridicității informațiilor din declarațiile de interese personale, de către organele în a căror competență este pus, potrivit Legii cu privire la conflictul de interese în calitate de atribuție a Comisiei este prevăzută de art. 17 din Legea cu privire la conflictul de interese.

Pentru a asigura funcționalitatea Comisiei precum și atingerea scopului pentru care aceasta se creează Comisiei în urma modificărilor operate atât în Legea cu privire la conflictul de interese în, cât și în Legea cu privire la declararea veniturilor și proprietății demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și altor persoane cu funcție de conducere se propune ca Comisia să:

- sesizeze instanța de judecată în cazul în care constată că una din persoanele supuse dispozițiilor legale privind conflictele de interese a emis un act administrativ, a încheiat un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii, cu încălcarea obligațiilor legale privind conflictul de interese, în vederea constatării nulității actului respectiv.

În prezent, Legea cu privire la conflictul de interes acordă o atenție specifică incompatibilităților și restricțiilor impuse față de funcțiile publice, însă pentru realizarea unui control asupra respectării acestor prevederi este necesar să i se ofere Comisiei atribuția de a constata nerespectarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese și privind incompatibilitățile, sesizând organele competente pentru atragerea persoanelor respective la răspundere disciplinară sau, după caz, pentru încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu a acestora.

Suplimentar, drept urmare a promovării conceptului de transparență a declarațiilor cu privire la venituri și proprietate și de interese personale Comisia va avea atribuția de a publica

toate declarațiile cu privire la venituri și proprietate și de interese personale pe pagina sa web și va asigura accesibilitatea lor permanentă, cu excepția informațiilor prevăzute la alin. (2) și (3) art. 13 din Legea nr.1264-XII din 19 iulie 2002.

Concomitent, pentru a asigura completarea uniformă a declarațiilor cu privire la venituri și proprietate și a declarațiilor de interese personale, precum și evitarea interpretării diverse a prevederilor legale în acest domeniu se propune acordarea Comisiei a atribuției de *elaborare și aprobare a Instrucțiunii privind modul de completare a declarațiilor cu privire la venituri și proprietate și declarațiilor de interese personale.*

Deoarece în conformitate cu noile modificări operate în Codul contravențional prin proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin care Comisia Principală de Etică este stabilită în calitate de agent constatator al contravenției privind încălcarea termenelor de declarare a veniturilor și proprietății sau a intereselor personale și neexecutarea solicitărilor Comisiei Principale de Etică este necesară prevederea în regulamentul acesteia a *atribuției de constatare și încheiere proceselor-verbale cu privire la contravenții.*

3. Vizavi de *structura Comisiei*, precizăm că aceasta va fi compusă 26 de unități dintre care un președinte și un vicepreședinte. S-a renunțat la ideea creării unui organ colegial la propunerea mai multor instituții, din considerentul că acest fapt va îngreuna foarte mult activitatea Comisiei, iar pe de altă parte va fi foarte greu ca un organ colegial să activeze având în staff doar 10 funcționari care se vor ocupa de activitatea operativă. Astfel, se propune ca Comisia să fie condusă de un președinte numit în funcție de Parlament cu votul majorității deputaților aleși, la propunerea Președintelui Parlamentului, pentru un mandat de 5 ani. Persoana numită poate ocupa funcția de președinte al Comisiei nu mai mult de două mandate consecutive.

În exercitarea atribuțiilor sale, președintele Comisiei va fi asistat de un vicepreședinte, care este numit în funcție de Parlament, la propunerea președintelui Comisiei, pentru un mandat de 5 ani. În absența președintelui Comisiei, vicepreședintele îndeplinește temporar atribuțiile acestuia.

Poate fi numită în funcția de președinte sau vicepreședinte al Comisiei persoana care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

- a) deține cetățenia Republicii Moldova;
- b) are capacitatea deplină de exercițiu;
- c) are studii superioare juridice sau economice;
- d) are o vechime în specialitatea juridică sau economică de cel puțin 10 ani;
- e) nu a fost condamnat pentru infracțiuni săvârșite cu intenție, pentru care nu a intervenit stingerea antecedentelor penale;
- f) nu face și nici nu a făcut parte, în ultimii 3 ani, din nici un partid politic sau organizație social - politică;
- g) este apt din punct de vedere medical să exercite funcția, conform certificatului medical de sănătate eliberat de comisia specializată a Ministerului Sănătății.

Din considerentul că neapartenența prezentă sau trecută (în ultimii 3 ani) la un partid politic sau organizație social – politică nu poate fi demonstrată prin prezentarea unui oarecare document, se propune ca dovada întrunirii acestei condiții să fie făcută pe baza declarației pe propria răspundere. În cazul în care ulterior, se va demonstra că persoana a mințit, atunci ea va putea fi trasă la răspundere penală pentru fals în declarații.

Modul de organizare a Comisiei este prevăzut în anexa nr. 2. Conform acesteia Comisia urmează a avea în structura sa Direcția evidență și control al declarațiilor, Direcția analiză, monitorizare și evaluare, Serviciul administrativ și contabil, serviciul resurse umane și secretariat.

Structura propusă este justificată de anexa nr.5 a Hotărîrii Guvernului „Privind salarizarea funcționarilor publici și persoanelor care efectuează deservirea tehnică”, nr.525 din 16.05.2006, care prevede că la elaborarea schemelor de încadrare a personalului și structurii autorităților publice, este necesar ca direcțiile autonome să includă cel puțin 5 - 6 unități de personal. Fiecare direcție sau serviciu stabilite în structura Comisiei Principale de Etică își vor avea funcțiile strict determinate de Regulamentul de ordine interioară, funcții ce vor implica o complexitate deosebită și o vigență permanentă, motiv pentru care este indispensabil acest număr de unități.

Activitățile care urmează a fi desfășurate de către Comisia Principală de Etică se caracterizează printr-un volum de lucru destul de mare și o activitate destul de extinsă, care pe de o parte implică examinarea detaliată a declarațiilor de interese, declarațiilor cu privire la venituri și proprietate a tuturor funcționarilor publici, precum și efectuarea controlului implementării Legii cu privire la conflictul de interese și Legii nr.1264-XII din 19 iulie 2002.

Dacă ne referim la activitatea de examinare detaliată a declarațiilor de interese personale și cu privire la venituri și proprietate ale tuturor funcționarilor publici, precizăm că această competență este atribuită Comisiei în virtutea art. 17 alin. (1) din Legea cu privire la conflictul de interese și modificărilor propuse în proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Această competență implică efectuarea de către Comisie a controlului veridicității informațiilor din declarațiile de interese personale ale tuturor funcționarilor publici, precum și controlul declarațiilor cu privire la venituri și proprietate a acestora. Avînd în vedere faptul că în Republica Moldova sunt în medie aproximativ 22.000 funcționari publici, Comisia va avea de examinat de fapt, aproximativ 44 mii de declarații care sunt depuse anual pînă la 31 martie. Numărul acestor declarații este unul relativ din considerentul că, o dată cu numirea sau confirmarea unor noi persoane în funcția publică, care la rîndul lor urmează să depună declarații de interese, acesta respectiv se poate mări.

Toate aceste considerente militează în favoarea planificării unor resurse umane adecvate și suficiente.

Comisia va fi finanțată din contul mijloacelor bugetului de stat, avînd sediul în municipiului Chișinău.

4. Regulamentul Comisiei Principale de Etică, vizat de proiectul de lege conține pe lîngă normele ce reglementează modul de organizare și funcționare a Comisiei și norme de procedură care reglementează în principal:

- procedura de examinare a declarațiilor de venituri și proprietate și declarațiilor de interese a funcționarilor publici
- actele și lucrările care pot fi efectuate în cadrul acestor proceduri;
- declanșarea procedurii de examinare și soluționare a conflictelor de interese;
- modul de contestare a actelor Comisiei;
- modul de examinarea și constatare a stării de incompatibilitate;
- statutul (regimul) juridic al actelor Comisiei etc.

V. Impactul financiar al proiectului de lege

Drept urmare a creării Comisiei Principale de Etică proiectul dat, indirect presupune și alocarea unor resurse financiare bugetare. Acestea vor viza, salarizarea membrilor Comisiei Principale de Etică și personalului acesteia, crearea infrastructurii Comisiei, asigurarea cu echipament IT performant, care le va permite scanarea, publicarea, menținerea pe pagina web a Comisiei a tuturor declarațiilor de avere și proprietate a demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere, precum și a declarațiilor de interese personale, accesul la bazele de date a diferitor instituții în vederea urmăririi veniturilor și proprietății, crearea paginii web etc.

Deși, pentru implementarea acestor modificări vor fi necesare resurse financiare considerabile, este necesar să se precizeze că, crearea Comisiei Principale de Etică deja nu mai poate fi discutată sub aspect de oportunitate a creării ei, din moment ce prin Legea cu privire la conflictul de interese adoptată de Parlament la 15 februarie 2008, deja s-a prevăzut obligativitatea creării acestui organ.

Mai mult ca atât, cheltuielile financiare investite în crearea Comisiei Principale de Etică vor fi recuperate, ulterior drept urmare a prevenirii conflictelor de interese precum și îmbogățirii fără justă cauză a funcționarilor publici.

Totuși, la moment este imposibil să se determine o sumă fixă, care va fi necesară pentru crearea și respectiv asigurarea funcționării Comisiei Principale de Etică.

VI. Informații privind procedura de avizare a proiectului

Proiectul respectiv a fost coordonat cu autoritățile administrative centrale, cu autoritățile administrative de nivelul doi, precum și cu societatea civilă. De asemenea, proiectul a fost supus expertizei anticorupție. Obiecțiile și propunerile prezentate pe marginea proiectului au fost examinate și luate în considerație la definitivarea acestuia.

Viceministru

Oleg EFRIM